

SITNICE KOJE NISU SITNICE

Toliko puta slušamo, kad se raspravlja o liturgijskim stvarima: »Pa to je sitnica!«, »Tko će još i na sitnice paziti?!« I slično. Meni se, naprotiv, čini da nemaju krivo oni koji kažu da ništa, što je Crkva odredila u vezi s Presv. Euharistijom, nije sitnica. Jer se tu radi o velikom božanskom Suncu sv. Crkve. O dnevnom obnavljanju najvećeg događaja na zemlji. O najvećem dokazu Isusove ljubavi prema nama. O najvećem i najsigurnijem pomagalu za dušu i za tijelo, za vječnost i za vremenitost, za nas svećenike i za naše vjernike.

I zato mislim, da su ispravno orijentirani oni koji vele da sve rubrike obligiraju, koji ne trpe razliku između preceptivnih i direktivnih rubrika. Za njihovu je orijentaciju dovoljan fakat, da je sve te propise dala Crkva, koja je Isusova zaručnica i autentična čuvarica i euharistijskog blaga, pa da im budu sveti i da se smatraju obvezatnim, da ih se drže.

Ali faktički se zbilja često ponašamo tako, kao da je ova ili ona stvar u vezi sa sv. Misom ili dijeljenjem sv. sakramenata doista samo sitnica. Ljudska bijeda. Zaborav, žurba, nehaj, da se interesiramo kod bolje upućenih ili da zavirimo u rubrike, u priručnike, popustljivost prema kolegi, nepotrebni i Bogu, nemio obzir prema starijim po godinama i odličnijim po položaju kolegama i koješta drugo. Često puta (zna to katkada vrijediti za mlade svećenike) nije pojedinac za pojedinu stvar još nikad pravo ni čuo. A da bude mnogo toga i mala fide izostavljeno ili krivo učinjeno, ne treba ni reći.

Zato je sigurno dobro, bar od vremena do vremena, na pojedine manjke upozoriti, ono važnije podvući. Kad već nemamo vremena da sistematski repetiramo svoje teološko znanje, da bar nastojimo svoje svećeničke listove redovito pratiti i bar one članke pročitati iz čijih naslova zaključujemo da je to važno.

Vino i voda za sv. Misu

Ozbiljan i častan svećenik neće nikada gostu servirati polukiselu vino, a pogotovu ne zamuljeno. Pa kako ne bismo onda Isusu za njegovu dnevnu žrtvu priuštiti najbolje vino?! Nemojmo bar nikada davati za sv. Misu najgori kvalitet, ni onaj vinski mulj na dnu flaše u kojoj čuvamo misno vino u sakristiji ili gdje drugdje. Taj vinski talog prolijmo ili upotrijebimo za sirće i ne dopustimo nikad da se izlijeva u misne vrčice.

Ni u toj stvari ne poklanjamo apsolutne vjere nikome, a najmanje onima koji nemaju teološke naobrazbe, pa zato ne mogu stvari ove vrsti ni prosuđivati kako treba, niti imati potrebne savjestnosti. Misno vino mora biti pod osobnom kontrolom svećeničkom. Zar se nije već svašta događalo? Da misno vino, na pr, neki nevaljalac ili nevaljalka troše za sebe. A zar ne bi bilo onda i to moguće, da na račun potrošenog vina dolije vodu?

Moramo stalno računati i s činjenicom da je vino podložno procesu pretvaranja u sirće. Što je manje vina, što je veća flaša, što je staklenka slabije začepljena i što je veća vrućina, to brže

se vrši taj proces. Trebalo bi dakle vino držati na hladnu; pobrinuti se za dobar čep; a ako je dnevno samo jedna ili dvije Mise, a flaša za vino malo veća, trebalo bi imati i manjih flaša, pa bar, kad dođe do polovice, prelići u manje flaše itd.

Nije zgodno, da se onaj neznatni ostatak vina što ostane iza sv. Mise natrag vraća glavnini, pogotovu, ako se ljeti crkva (sakristija, oltar) kasno sprema, pa je vino već počelo kisiti. Na jednom mi je mjestu, gdje sam bio na ispomaganju, danima, pa i sedmicama vino više sličilo sirćetu, negoli ispravnom vinu. Konačno sam ustanovio, da je sakristanka (č. s.) po nalogu župnikovu ostatke vina od Mise stalno spremala u malu staklenku i onda iz nje izlijevala u vrčić za Misu. Stvar je bila posebno nezgodna, što je to bilo u našim južnim krajevima, a i župnik i sakristanka bili su iz vinorodnih krajeva.

Kad se potroši vino iz flaše, treba je uvijek čestito isprati. A svakog jutra treba oprati i vrčić za misno vino, a onda ga tako postaviti, da se ostatak tekućine iscijedi. Bilo bi pametno i na to paziti, da se u vrčić ulije samo onoliko vina, koliko će ga pojedini svećenik i potrošiti, a ne više. — I voda za sv. Misu nek je čista. Ako se ne upotrebljava za svaku sv. Misu svježa voda, nego se drži u posebnoj flaši, nek je i ta flaša uvijek začepljena. To se prakticira i za svakim običnim pristojnim stolom, pa zašto onda ne i za Stolom Gospodnjim. Ako staklenka nije začepljena, bit će u vodi svakojakih otpadaka — na nepriliku svećeniku koji tu vodu rabi kod sv. Mise.

Vino i voda nek se pripravi u zadnji čas, neposredno pred početak sv. Mise.

Nek nam bude ovdje dopušteno primijetiti, da smatramo nepristojnošću prema Isusu uzeti odveć malu količinu vina za Misu. Sigurno je i to nezgodno, da se za abluciju uzme samo par kapi vina. Svrha je abluciji, da se običnim vinom pokupi s a v ostatak presv. Isusove Krvi. Moj profesor liturgike u bogosloviji — a uživao je glas liturg. stručnjaka — tražio je da se 1/3 priređena vina ulije u kalež za Ofertorij, druga trećina da se upotrijebi za abluciju, a treća za purifikaciju. Bar bi za abluciju trebalo uzeti onoliko vina koliko je bilo presv. Krvi.

Hostije

Po raznim sakristijama nailazimo svaki čas na krmje hostije, velike i male, a i na napuknute ili pak s djelomice urezanim obrubom itd. Bude i otpadaka raznih oblika, i među malim hostijama u ciboriju, a osobito na dnu. Vidi se po svemu, da ih sakristanka, koji priređuje hostiju za posvetu, ne očiste kako treba. Katkada bude i takvih malih hostija, te celebrant ima dojam da se je htjelo iskoristiti i ono što nije posve pečeno. U svakom slučaju takve su, da radi boje ili oblika čine manje ugodan dojam. Takav nemar Isus nije zaslužio. Nemojmo biti škrti prema Gospodinu, da ne bude Gospodin škrt prema nama, a zbog nas i prema našim vjernicima.

Tjelesnik

Kako je žalosno, kad je korporal pun mrlja, poteza od čađe ili čega drugoga, kad je već izgubio svoju bjelinu i više je crn nego bijel, kad je poderan. I opet šrklost prema Gospodinu. Pa korporal je neka vrsta Gospodinova odijela.

Oltar

Svaki je oltar iza svetohraništa, u kojemu je Isus, najsvetije mjesto u crkvi. Mi se, na pr, ne poklonimo samo križu na oltaru bez svetohraništa, već i samom oltaru, jer je sveto mjesto određeno za euharistijsku žrtvu. A ministrant mora pred njim, dok posluhuje pri sv. Misi, i pokleknuti, pa makar i ne bilo vrijeme između Pretvorbe i Pričesti.

A kako znaju izgledati ti naši oltari katkada! Staro uvenulo cvijeće s već usmrdelom vodom u vazama. Da li bismo to trpjeli na svom stolu, u kancelariji ili spav. sobi? Ili se po oltarima i po više mjeseci povlači umjetno cvijeće. Poradi zuba vremena počelo se već posve raspadati, a poradi vlage izgubilo je svoje originalne boje i samo se još opažaju neke mrlje, i ono još uvijek »resi« oltare. Nek je najukusnije izradbe i nek je to »cvijeće« posve novo, Crkva ga ne trpi na svojim oltarima.

A tek prašina! Onaj nastavak oltara, pa i stalak za svijeće i sami svijećnjaci znaju i sedmicama biti neoprašeni. Zar će uredan svećenik trpjeti prašinu na svom pisaćem stolu i drugdje po kući? Pa kako je onda smijemo trpjeti u crkvi, još na oltaru?! Nedavno mi je na jednome mjestu pripovijedao svećenik, da češće misi u crkvi gdje je i stolić i oltar pun prašine. I on nosi stalno krpnu u džepu, pa njom uvijek najprije sve opruši, jer mu se nikako ne da govoriti sv. Misu na takvu oltaru.

I klupe bi u crkvi trebalo redovito oprušivati. Pogotovu bi nedjeljom i blagdanom crkva uvijek morala biti uredna, oprušena, lijepa, sjajna. Ja sam uvjeren da neki naši vjernici, pogotovu oni s više smisla za ukus i urednost, znaju zanemariti i sv. Misu radi tih često tako zamazanih i zanemarenih naših crkava. Kome će se militi sjesti na pr. na zamazano i puno prašine mjesto? Ni seoski svijet nije indiferentan prema nečistoći u crkvi. Pogotovu, kad baš naši seljani još posebno na to paze, da se za crkvu obuku u sve-tačno odijelo.

A kako nam izgledaju naši svijećnjaci? Oni su često puta grobnice upotrijebljenih šibica, crknutih muha i leptira, komadićaka od svijeća itd. Svijeće nas pak često podsjećaju na malu djecu, kojima se od nosa do ustiju povlači izvjesna materija. Ono voska što curi niz svijeće trebalo bi svaki dan sastrugati. Da, svaki bi dan trebalo »urediti« svijeće. Ako se vrh stijenja uvijek malko okreše, ako se gornji dio svijeće uz stijenj zgodno izdube, bit će manje kapanja, koje zna ostaviti svoje posljedice ne samo na svijeći i na oltaru, nego čak i na korporalu i na plitici.

Već radi sv. Mise, koja se na njemu služi, valja oltar još posebno čisto držati. Kako se nepažljivo znaju paliti i trnuti svijeće.

Oltar zna biti sav pokapan, a i od čađe stijenja sav pocrnjen. Menza oltara treba da je uvijek pokrivena, kad se ne vrši kakva liturgijska funkcija ili druga pobožnost. Treba da je pokrivena cijela menza, a ne da je širina od jednog prsta, pa i više, nepokrivena. Na čudne stvari znademo naići u toj stvari, pa i u sestarskim kapelama, gdje smo inače naučeni nalaziti više smisla za red i ukus. Da na pr. pola menze, pa i onaj dio ispod stalka za knjigu, bude već navečer otkriven za sutrašnju sv. Misu. »Nek je ujutro lakše.« I onda je razumljivo da će se na tom cijelu noć otkrivenu dijelu oltara po većim crkvama naći čak i nečistoća šišmiša i koješta drugo. Kad se Misa svrši, a ne slijedi druga Misa, sv. Pričest ili kakva druga funkcija, nek se oltar odmah pokrije. Tu moramo izraziti i svoje čuđenje nad običajem, da se već navečer pripravi ruho irublje za sutrašnju sv. Misu. Dobro, ako za to postoje zbilja opravdani razlozi, neka se bar nečim (najlonom) sve skupa pokrije, a ne da bude cijelu noć izloženo prašini i dr.

Još nešto o oltarniku. Nisam jedamput gledao, kako se oltarnik složi kako bilo i onda baci negdje u prašinu. Ako je oltarnik svetinja, kao što jest, onda će tankočutnost tražiti, da se oltarnik složi tako, da se polovica nutarnje strane spoji s drugom polovicom nutarnje strane, a ne da se nepažljivo baci na neki prašan sto, na stolicu sa strugotinama od svijeća ili na kakvo još gore mjesto, i to baš s nutarnjom stranom, i onda se sva ta nečistoća prenese na oltar. Jer, ako oltar površno otkrivamo, uvijek će nutarnja strana ostati okrenuta prema vani.

Tu bi bilo zgodno upozoriti na još jednu stvar. I ministranti, a pogotovu svećenik, treba da pri vršenju kojega bilo obreda, a pogotovu pri služenju sv. Mise, imaju čiste ruke. Ne bi stoga trebalo molitvenike uz Blagoslov i druge pobožnosti držati na stepenicama pred oltarom. I po tom se mjestu gazi nogama, a nogama donesemo svi i u crkvu koješta. I onda prihvati svećenik svojim rukama taj molitvenik, a poslije će Blagoslova s tim istim rukama dijeliti sv. Pričest, a još prije toga prihvatiti monstrancu, pa i lunulu sa sv. Hostijom spremajući je u kustodiju. Ako je nepraktično molitvenik i sve druge potreštine držati na posebnom stolici uz oltar, neka se barem na stepenicama postavi neka tabla ili daščica, ali tako, da bude prema gore okrenuta uvijek ista strana, inače ne bi s njom bilo ništa pomoženo.

Pričešćivanje vjernika

Pa, kad smo već pri oltaru i Presv. Euharistiji, spomenut ćemo nešto i glede pričešćivanja vjernika. Ako se Misa i latinski govori, pričešćivanje se vjernika pod njom uvijek ima obaviti na narodnom jeziku, dakle kod nas na hrvatskom (»Evo Jaganjac Božji... Gospodine, nisam dostojan...«). Riječi »Gospodine nisam dostojan...« izgovaraju vjernici sami. Nemojmo reći: »Kad vjernici to ne govore, moram ja sam«, već se što prije pobrinemo, da vjernici to uvijek govore. Gdje su vjernici poučeni, svagdje postupaju tako, kako to želi Crkva.

I još jedna stvar. Trebalo bi da vjernici svoj pogled uprave prema sv. Hostiji, kad svećenik pred pojedincem rekne riječi »Tijelo Kristovo!«, te lijepo, glasno i odlučno odgovore: »Amen!« Taj odgovor treba ugirati od vjernika, dok se konačno ta novost općenito i posvuda ne provede.

Zašto pogledati u sv. Hostiju? To je Isus, koji dolazi pričesniku na najuzvišeniji način u goste. A zar ne ćemo svakoga gostoprimeca najoštrije osuditi, koji gosta primi, ni ne pogledavši ga? Ali traže to dosta jasno i službeni dekreti. U »Uputi za ispravno provođenje Uredbe o sv. bogoslužju« od 26. IX 1964, pod 48/k: »Misnik p o k a z u j e hostiju... pričesniku«. A u »Obredu sv. Mise« od 27. I 1965, pod br. 81, i opet: »Zatim misnik pristupa pričesnicima te svakomu p o k a z u j e hostiju...«. Kad se što pokazuje, uvijek se s punim pravom očekuje pogled na ono, što se pokazuje. Posve jasno, da onda ne bi smio djelitelj sv. Pričesti izgovarati riječi »Tijelo Kristovo« na putu do pričesnika, već stojeći pred njim. I da bi još posebno morao paziti, da te riječi izgovara attente ac devote, ali i distincte i modo intelligibili.

Novosti u liturgiji

Mene sve više bode nejedinstvenost u obredima sv. Misa. Apolutna uniformnost bila bi nedostojna čovjeka kao slobodnog Božjeg bića. Nema je ni u normalna vremena, kao što je i ovo naše, gdje štošta ima privremeni karakter, a nešto uopće nije riješeno i baš zato prepušteno volji pojedinaca. Ali bi u nekim stvarima ipak moralo već sada biti jedinstvo. Ako je Rim ili pojedini Ordinarij za jednu ili drugu stvar rekao, neka se čini tako i tako, zašto da ih ne slušamo? Pa i onda, ako se naglasi da je rješenje privremene naravi. A u istoj bi crkvi ipak bilo poželjno, da istu stvar svi jednako vrše. Neka se udesi dialog, i neka svaki iznese za svoje mišljenje obrazloženje, ako je materia disputabilis, i neka se onda privhati ono mišljenje, koje imade najbolje obrazloženje. A onaj, koji ima vlast, neka onda to mišljenje svima jednostavno nametne (župnik, rektor crkve itd.). Na vjernike ipak djeluje sablažnjivo, ako ni u istoj crkvi nema jedinstva. Pogotovu, jer zna biti i stvari, gdje se onda i vjernici monaju jedamput ponašati ovako, a drugi put drugačije. Zašto da, na pr., od trojice svećenika, koji celebriraju u istoj crkvi, jedan moli »Munda cor« u sredini oltara, drugi kod stalka okrenut prema misnoj knjizi, a treći na istome mjestu, ali okrenut prema križu na oltaru? Ili zašto da jedan čita Poslanicu i Evandjelje pri stalku; a drugi Poslanicu sa stalka, a Evandjelje na oltaru; a treći obadvoje na oltaru? Ili zašto da se radnim danom sve vrši na oltaru, a nedjeljom i blagdanom dio sv. Mise do uključivo Molitve vjernika ad sedes?

A ima stvari, koji niti su kad bile dopuštene niti će ikad u budućnosti biti odobrene; pa zašto da ih onda mi na svoju ruku uvodimo. Na pr. da đakon radi toga, što slabije pjeva, traži od celebrata, da kod svečane sv. Mise on pjeva »Idite u miru«.

Zna biti i smješnih stvari u vezi s liturgijskim promjenama. Netko ti ustvrdi: »To se više ne čini tako, već ovako.« Pitaš za dokaz, i on ti citira »stručnjaka«, čije je predavanje slušao tu i tu. I ti lojalno primiš i tu promjenu. I vidi tu novost kod tvoje sv. Mise drugi tvoj kolega, pa te kategorički uvjerava, da je onaj prvi krivo rekao, pa se ti i opet vratiš svom prvotnom načinu. A evo ti onda i trećeg stručnjaka, i ti i po pet puta činiš jednu te istu stvar sad ovako, a sad opet onako. Krivi su i naši odgovorni litur-

gijski stručnjaci koji nas ne upoznaju, kako treba, s novostima. Dapače ti i ne odgovaraju, kad ih što sa svom smjernošću pismeno upitaš.

Ali mislimo, da je to uvijek popratna pojava prelomnih vremena. No zato ipak ne možemo odobriti onaj potpuni nehaj za te velike i tako korisne za vjerničku pobožnost (a mislim i za svećeničku) liturgijske novosti. Osobito, kad još netko o svemu govori s visoka, čovjek je u napasti, da ga upita: »Molim vas, na kojem ste liturgijskom fakultetu studirali liturgiju, dok se u nju tako dobro razumijete?« Ili: »Otkad je to Duh Sveti prestao voditi Crkvu, a mjesto nje vodi vas?«

Pjevani dijelovi sv. Mise

I to je nedozvoljeni nehaj za crkvene odredbe, kad se ne držimo točno i u tančine određene od Crkve napjeva na pojedine dijelove u pjevanoj i sečanoj sv. Misi. Glazbeni vjernici, makar i ne znali napjeva, instinktivno, poradi naše glazbene naravi odmah opažaju: »Ovaj ne pjeva dobro!«

U pogledu pjevanja ima dosta novosti. Neki se dijelovi pjevaju, koji se dosada nisu pjevali. Kod drugih ima opet nekih promjena. To sve treba jednostavno naučiti, i to točno. Uz harmonij ili koji drugi instrumenat. Ima stvari, koje zbilja ne vrijede, ako se ne izvedu točno. To napose vrijedi za pjevane dijelove sv. Mise. Upravo skandalozno djeluje, da u istoj crkvi ni župnik i kapelan ne pjevaju jednako, iako su obadvojica glazbeni ljudi. Sve, što se bazira na razumnoj ljudskoj naravi, ima svoje zakonitosti. Tako i pjevanje i sviranje. I zato, tko im sluha, lako će naučiti svaku novost u glazbi. A uvijek je ugodnije točno pjevati, nego krivo. Ipak se treba i truditi. Kao u svakoj drugoj stvari, tako i u ovoj. A, tko nema sluha, taj radije neka i ne pjeva, negoli da ruglu izvrgava Božje svetinje. Tu moramo napomenuti (govorimo iz iskustva), da se nije jedamput dogodilo, da si je netko utuvio u glavu ili mu je netko drugi to sugerirao, da nema sluha, a uistinu ga imade. Samo nema prakse, a možda ni smisla za ustrajnost u vježbi.

Pažnja ministrantima

Meni se čini, da je uvijek daleko više u skladu sa brigom Crkve za dostojno ponašanje prema Euharistijskom Isusu, da se ministrante upozori na razne pogreške, razumije se, na ukusan način, negoli da se preko svega ležerno prelazi. Pogotovu, ako na jednome mjestu stalno služimo sv. Misu. Ima sigurno i stvari, gdje celebrat mora odmah uredovati (i opet velim: ukusno). Nek slobodno bude suzdržljiviji, ako je negdje na prolazu, slučajno. Ali inače je sam svećenik, koji Misu služi, koji vrši obred, najodgovorniji. Ako postoji »učitelj« ministranata, po sebi je najpametnije njega upozoriti na pojedine stvari, a ne samog ministranta, koji manje zgodno postupa možda zato, jer je tako naučen. Posebno ćemo tražiti da ministrant zbilja pobožno služi da sve riječi odgovora izgovara razgovijetno.

I čemu, ono udaranje kaležom o vrčice, te ono dodirivanje svećeničkih prstiju misnim vrčicama, pri sv. Misi? Svećenik mora naučiti ministrante, da prigodom ulijevanja vina u kalež iza sv. Pričesti (ablucija!) vrčić s vinom drži malo iznad kaleža, tako, da onda svećenik, kad je vino u dovoljnoj mjeri uliceno, kalež samo malo podigne, a da se ne dodirne vrčića. Neki me je dan ministrant odmah na početku Mise upozorio: »Vrčić za vino curi.« Odmah mi je palo na pamet, da je napuknuo po svoj prilici radi onog naglog dizanja kaleža sve do vrčića, koji se tako često drži tik nad kaležom. A ni kod purifikacije ne treba da ministrant dira prste, već lijeva vino i vodu na prste iz nešto podignutih vrčića. I ne treba da lijeva vino i vodu s desna na lijevo i opet natrag, a još manje u krugu (prilično neukusno!), već počne lijevati točno nad sredinom kaleža ondje, gdje se sastaju prsti jedne i druge ruke, koje valja purificirati, i onda svećenik pomiče prstima (ukusno!), kako je to već potrebno.

Hoćemo li dozvoliti ministrantima da vrše sakristansku službu?

Ako dozvolimo kojemu od razumnijih ministranata da vrši sakristansku službu, moramo uvijek imati pred očima veliku površenost, kojoj je mladež uvijek bila sklona, a danas, izgleda, još posebno. Površenost je ipak neprijatelj broj 1 ovako odgovornoj službi, kakva je sakristanska. Zato će ga valjati stalno nadzirati, stalno upućivati i stalno korigirati. Ako je ozbiljan nadzor potreban i nad starijim sakristanom, pa i nad časnom sestrom (nedavno mi jedna, u jednom većem mjestu, svijesno nije otkrila oltara za sv. Pričest) — radi manjka teološke naobrazbe i s tim u vezi osjećaja odgovornosti —, onda to pogotovu vrijedi za dječake i mladiće.

A mislim, da ne bi nikako valjalo da svi ministranti nekog ministrantskog zbora naizmjenice vrše sakristansku službu. Jedan ili drugi, pa i nekoliko njih, ako je brojniji ministrantski zbor, može biti sposobno za taj posao, razumije se, uz temeljitu pouku i stalan svećenički nadzor, ali svi sigurno ne. Prijašnji dežurni ministrant-sakristan ne će obavijestiti o potrebnom svoga nasljednika, a nasljednik se opet ne će interesirati kod svoga prethodnika, pa će biti čestih nereda. Ako se, na pr., purifikatori i naglavnici mijenjaju svake sedmice, imat ćeš iste i po par sedmica; ako svakih četrnaest dana, i po mjesec dana. Svaki će se čas dogoditi, da ti nisu pripravili hostije. Itd. Jedan će se ispričavati na drugoga, a svi će vječno žuriti, da obave ono, što moraju, kako mu drago.

Na nešto hoću da još posebno upozorim. Gledao sam toliko puta i čč. ss. po sakristijama. Padne im koji crkveni predmet na zemlju, a da ga uopće ne stresu i ne opruše, ne očiste. A pogotovu tako postupaju ministranti — djeca. Kao da se uopće ne misli na to, kakav sve smrad ne donosimo na svojim cipelama u stan, pa tako i u sakristiju. I onda uz takav postupak to ide dalje na oltar, na korporal, u kalež.

I vidio sam toliko puta preveliku užurbanost pri crkvenom poslu. Neki dan gledam: Ministrant vuče sve stvari za sv. Misu s jednog oltara na drugi, i crkveno ruho, i crkveno rublje, i ure-

den za Misu kalež, a imao je proći kroz dvoja dosta tijesna vrata. Šta možemo onda drugo očekivati, nego padanje crkvenih predmeta na pod. Zato i znadu neke patene grozno izgledati — posve ispresavijane. Zato se zna i ona voda za pranje prstiju uz pričestivanje izvan sv. Mise proliti i prije, nego dospije u sakrarij, na samom oltaru i oltarniku, a ima u sebi, bar u minimalnoj količini, ostatke Presv. Euharistije.

*

Više savjesnosti, više brižljivosti, više ljubavi, pa će biti i više obdržavanja raznih crkvenih propisa, donesenih iz ljubavi i poštovanja prema Euharistijskom Isusu.

F. K.

»DOBNA GRANICA« U PRAKSI

Nije »dobra granica« svećeničke službe, što ju je uveo II. vatikanski sabor, u dekretima o biskupima i svećenicima, kakva centralna točka u organizacijskoj rekonstrukciji, reformi, duhovne pastve u katoličkoj Crkvi. Ali značajan jest. I direktno, — u koliko će ubuduće onemogućavati anomaliju, da ljudi drže u rukama odgovorne crkvene funkcije, i kad im to, zbog starosti ili bolesti, nije više ni fizički, a uvijek moralno, moguće, na štetu pastoralnoj vitalnosti i inicijativi u dijecezi ili župi, — a još više indirektno: u koliko praktično i proklamira i provodi izrazito apostolsko-idealistički princip, da službe u Crkvi nijesu nikakav osobni privilegij, nego, naprotiv, funkcija s eminentno i specifično kolektivnom svrhom; svrhom promicanja viših, duhovnih, interesa Crkve i duša. Osobni momenti moraju stoga u njima biti podređeni onim općima. Specifični, pa i vrhovni, kriterij pri njihovom, kako popunjavanju, tako i obavljanju, mora biti duhovni interes vjernika, pastve, crkvene stvari.

Odatle i toliko opća pažnja, koju je izazvala ova nova kanonsko-pravna i disciplinirana institucija u katoličkoj Crkvi. A odatle i nepodijeljene simpatije, na koje je naišla u širokim krugovima i klera i lajkata. Spada, očito, među one stvari, koje su neprijeporna pozitivna stavka u saborskoj pastoralnoj adaptaciji Crkve. I grijeh bi bio ne realizirati je: u granicama mogućnosti. I kod nas! Pa i u koliko, možda, od pojedinih crkvenih ljudi i svećenika traži osobne žrtve, i nije im draga.

Samo, ima i ona svoje probleme. I svoje poteškoće. I svoje upitnike. Nije sve oko toga problema unaprijed jasno. On je riješen samo općenito i u principu; razrađen još nije. Može se i nezgodno i krivo intepretirati: protiv stvarnih namjera sabora i Crkve. I s idejnog, i s tehničkog stanovišta. Može i kroz njega iz nas progovoriti ono ljudsko na štetu onoga božanskog.

Naopako, ako tko forsira provedbu ove nove prakse u Crkvi samo iz sebično-karijerskih pobuda! »Sjaši Kurta, da uzjaši MUSA!«, »Dok se jednome ne smrkne, ne može se drugove svanuti!« Valja »dizati« stare, da mi mladi mognemo zasjesti na njihova mjesta: časnija, odlučivanja, unosnija; na više položaje, na »bolje« župe. Ili: valja gurnuti u kraj one »pretpotopne«, koji smetaju,